

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Ryby a soudkyň Mgr. Ivety Postulkové a JUDr. Petry Kamínkové ve věci

žalobce: **R. V.**, narozený dne X
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici X
X
zastoupený obecným zmocněncem Mgr. D. D., nar. X
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici X
X

proti

žalované: **Vězeňská služba ČR**
sídlem Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4

v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Shora jmenovaný obecný zmocněnec Mgr. D. D., tehdy v postavení žalobce, tzv. zásahovou žalobou ze dne 8. 2. 2022 podanou u Městského soudu v Praze (dále též „*městský soud*“), nesouhlasil s postupem žalované, která podle jmenovaného nezákonně strhává vězňům, kteří vykonávají trest odnětí svobody ve věznici v X, doručené finanční prostředky (důchod) v plné výši, v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017 sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Věci byla přidělena spisová značka 3 A 17/2022.
2. Městský soud usnesením ze dne 1. 3. 2022 č. j. 3 A 17/2022-13 vyzval Mgr. D. podle § 37 odst. 3 a odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*s. ř. s.*“), aby ve lhůtě 2 týdnů ode dne doručení usnesení písemně odstranil nedostatky žaloby, které soud v usnesení konkretizoval.
3. Dne 16. 3. 2022 Mgr. D. písemně požádal soud o prodloužení lhůty o 1 týden v reakci na usnesení soudu ze dne 1. 3. 2022 č. j. 3 A 17/2022-13. Tomuto návrhu městský soud dne 21. 3. 2022 pod č. j. 3 A 17/2022-28 vyhověl a lhůtu v požadovaném rozsahu prodloužil. Současně dne 16. 3. 2022 Městskému soudu v Praze bylo doručeno podání žalobce R. V., dále osob V. E., nar. dne X, a V. P., nar. dne X (všichni ve výkonu trestu odnětí ve Věznici X), ze dne 14. 3. 2022, kteří soudu sdělují, že se k žalobě původně samostatně podané Mgr. D. připojují, současně sdělují, že v řízení před soudem je bude, a to každého z nich, zastupovat Mgr. D., který s tímto postupem souhlasí.
4. Žalobce v podání uvádí, že je důchodce ve 3. stupni invalidity, jeho jediným majetkem je příjem z invalidního důchodu. Z výpisu z účtu vězně za leden 2022 ze dne 14. 2. 2022 se žalobce dozvěděl, že mu byl žalovanou odebrán jeho příjem – invalidní důchod na exekuce, což považuje za postup rozporný se shora zmiňovaným nálezem. Nemůže si proto nakupovat ve vězeňské kantýně, nemá na léky, na telefon, hygienu a nemůže splácet dluhy,

které se zavázal hradit. Navrhuje proto soudu, aby přikázal žalované, aby do 15 dnů od rozhodnutí soudu zastavila nezákonný zásah odporující nálezů Ústavního soudu a vrátila na jeho účet všechny od 1. 1. 2022 nezákonně zabavené finanční prostředky do 30 dnů od rozhodnutí soudu. Současně žádá o osvobození od soudních poplatků.

5. Dne 31. 3. 2022 městskému soudu bylo doručeno další podání žalobce ze dne 29. 3. 2022, v němž opakuje, že žalovaná od 1. 1. 2022 zabírá 100% příjmů vězňů na exekuce vězně poté, co uhradil paušální poplatky za výkon trestu odnětí svobody 1 500 Kč/měsíc. Žalobce dále tvrdí, že se dozvěděl od zaměstnance věznice (kterého nelze blíže identifikovat s ohledem na jeho bezpečnost a postavení), že žalovaná údajně dosud žádnému exekutorovi finanční prostředky zabrané od 1. 1. 2022 neuhradila a drží je na zvláštním účtu, navrhuje tudíž aplikovat § 160 odst. 1 o. s. ř. Dále navrhuje, aby soud žalované přikázal, aby do 3 dnů od data rozhodnutí soudu vyplatila všem vězňům, na které aplikovala jednání v rozporu s výše uvedeným nálezem od 1. 1. 2022, všechny zabrané prostředky na účty vězňů, ev. propuštěných vězňů, či ev. alespoň ty prostředky, které od 1. 1. 2022 nezákonně zabrala žalobci.
6. Dne 31. 3. 2022 městskému soudu bylo doručeno další podání žalobce ze dne 26. 3. 2022 reagující na usnesení soudu ze dne 1. 3. 2022 č. j. 3 A 17/2022-13. Uvádí v něm, že důsledkem nezákonného zásahu žalované, v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017 sp. zn. IV. ÚS 1351/16, je zabránění všech příjmů dotčeným vězňům, kteří mají exekuce, od 1. 1. 2022 na náklady výkonu trestu v částce 1 500 Kč za měsíc a na platby exekucí. Vůči těmto vězňům došlo ze strany žalované k porušení judikatury a Listiny základních práv a svobod, a to pro ně samotné, pro jejich rodiny a děti, ale také i pro spoluvězně. Těmto dotčeným vězňům v exekuci je odepřen přístup k nákupu léků, možnosti platit výživné a alimenty na děti, i k platbě ohledně všech dalších plateb (např. za soudní poplatky, výživné dalších osob), či jiné platbě vzešlé ze smluv s věřiteli. Uvedená situace vede k dalšímu exekučnímu zatížení vězňů novými a vyššími náklady, a právě tito vězni jsou vystaveni ponižujícímu zacházení bez možnosti jiné než soudní ochrany. S tím souvisí, že těmto dotčeným vězňům je odepřen kontakt s advokátem či notářem, protože si nemohou koupit telefonní služby, administrativní potřeby ani známky, nemůžou si nechat ověřit podpisy, což může vést ke zhoršení jejich právního postavení v dalších sporech. Také jim je odepřen kontakt s rodinou a blízkými. Tito dotčení vězni nemají nárok ani na sociální příspěvek 100 Kč měsíčně v hmotné nouzi, ani na hygienický balíček pro vězně v hmotné nouzi, což může vést k chorobám. Ve vězeňské kantýně si dotčení vězni nemohou nic koupit, přitom většina z nich je závislá na nikotinu a kofeinu, což může vést k řadě negativních následků proti zaměstnancům žalované i spoluvězňům. Na spoluvězně, kteří nemají exekuce a mají příjem a možnost nákupu ve vězeňské kantýně, je dotčenými vězni činěn nátlak, ústrky i násilí.
7. Žalobce proto nyní navrhuje soudu, aby rozhodl pod výrokem I. takto: „1. Soud žalované přikazuje, aby do 15 dnů od data rozhodnutí soudu zastavila nezákonný zásah odporující nálezů Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16.“ Žalobce je v důsledku nezákonného zásahu žalované postižen absolutní hmotnou nouzí s důsledky porušení práv (odepřen přístup k nákupu léků, kontakt s advokátem či notářem, kontakt s rodinou a blízkými, sociálnímu příspěvku v hmotné nouzi, hygienickému balíčku, nemůže si nic koupit, je na něj činěn nátlak, ústrky i násilí). Konfliktní prostředí doléhá na všechny vězně i zaměstnance.

8. Výrokem II. žalobce požaduje: „*Soud žalované přikazuje, aby do 30 dnů od data rozhodnutí soudu vyplatila všem vězňům, na které aplikovala jednání v rozporu s výše uvedeným nálezem od 1. 1. 2022 všechny zabrané prostředky na účty vězňů, ev. propuštěných vězňů, eventuálně alespoň na účty všech tří splužalobců 1)-3) jim zabrané prostředky*“. Tento výrok žalobce odůvodňuje tím, že je přesvědčen, že pokud soud přisvědčí, že jde o nezákonný zásah, je s ohledem na ochranu svědomí a přesvědčení o prospěšnosti právního státu potřeba pro všechny napravit nezákonný zásah, a to pro všechny poškozené vězně do stavu před tímto zásahem. Dále žalobce poukazuje na škody na rodinách a dětech dotčených vězňů a na zdraví dotčených vězňů, kterým by žalovaná měla vrátit nezákonně zabavené finanční prostředky.
9. Výrok III., jímž žalobce původně v žalobě požadoval: „*Soud žalované přikazuje, aby do 30 dnů od data rozhodnutí soudu upravila zaúčtování exekučních titulů vůči vězňům tak, aby nedocházelo k upřednostňování věřitelů*.“ bere tímto podáním zpět, oproti tomu nově navrhuje tento výrok: „*Soudce žalované přikazuje, aby do 30 dnů od data rozhodnutí soudu žalobcům odůvodnila, jaké předpisy ji opravňují aplikovat od 1. 1. 2022 nezákonný zásah, jen na určité vězně, kdy na některé vězně je při totožné právní situaci dle typu a druhu exekucí aplikován i po 1. 1. 2022 postup platný do 31. 12. 2021*.“ Tento výrok žalobce odůvodňuje tím, že žalovaná neumí odpovědět, proč některým vězňům bere všechny prostředky na exekuce a některým část ponechává podle stavu platného do 31. 12. 2021, ačkoli jde o totožné typy exekucí z trestního řízení.
10. Výrokem IV. žalobce požaduje: „*Soud žalované přikazuje, aby do 30 dnů od data rozhodnutí soudu vyplatila žalobcům náklady spojené s žalobou*“.
11. Městský soud usnesením ze dne 1. 4. 2022 č. j. 3 A 17/2022-71 vyloučil věc žalobce k samostatnému projednání věci, které byla přidělena spisová značka 3 A 49/2022.
12. Žalovaná v písemném vyjádření uvádí, že ve věci žalobce vyplácí Věznice X finanční prostředky oprávněnému správci daně podle pravomocných čtyř exekučních příkazů vydaných Celním úřadem pro Jihomoravský kraj k provedení exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky na peníze na účtu (pohledávky neuvedené v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Jedná se o tyto pravomocné exekuční příkazy: 1) ze dne 9. 2. 2021 č. 1953011737/4 na celkovou částku 2 500 Kč, v němž je jako poddlužník uvedena Věznice X, s poučením, že jako poddlužník je povinna podle § 314 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. s. ř.“) v den, který následuje po doručení vyrozumění o nabytí právní moci tohoto exekučního příkazu, vyplatit příkázanou pohledávku v uvedeném rozsahu, jakmile se stane splatnou, na uvedený účet správce daně; exekuční příkaz nabyl právní moci dne 15. 2. 2021; 2) ze dne 9. 2. 2021 č. 2053000942/4 na celkovou částku 10 500 Kč, v němž je jako poddlužník uvedena Věznice X, s poučením, že jako poddlužník je povinna podle § 314 o. s. ř. v den, který následuje po doručení vyrozumění o nabytí právní moci tohoto exekučního příkazu, vyplatit příkázanou pohledávku v uvedeném rozsahu, jakmile se stane splatnou, na uvedený účet správce daně; exekuční příkaz nabyl právní moci dne 15. 2. 2021; 3) ze dne 9. 2. 2021 č. 2053006789/3 na celkovou částku 20 500 Kč, v němž je jako poddlužník uvedena Věznice X, s poučením, že jako poddlužník je povinna podle § 314 o. s. ř. v den, který následuje po doručení vyrozumění o nabytí právní moci tohoto exekučního příkazu, vyplatit příkázanou pohledávku v uvedeném rozsahu, jakmile se stane splatnou, na uvedený účet správce daně; exekuční příkaz nabyl právní moci dne 15. 2. 2021; 4) ze dne 9. 2. 2021 č.

2153001650/2 na celkovou částku 1 300 Kč, v němž je jako poddlužník uvedena Věznice X, s poučením, že jako poddlužník je povinna podle § 314 o. s. ř. v den, který následuje po doručení vyrozumění o nabytí právní moci tohoto exekučního příkazu, vyplatit příkázanou pohledávku v uvedeném rozsahu, jakmile se stane splatnou, na uvedený účet správce daně; exekuční příkaz nabytí právní moci dne 15. 2. 2021. V jejich důsledku jsou strhávány žalobci došlé finanční prostředky (důchod) po úhradě pohledávek za výkon trestu odnětí svobody (1 500 Kč měsíčně). Žalovaná připomíná, že je poddlužníkem povinného a v případě, kdy by se neřídila pravomocným exekučním příkazem výkonem rozhodnutí, vystavuje se riziku podání poddlužnické žaloby ze strany oprávněného.

13. Dne 8. 4. 2022 žalobce dalším, v pořadí třetím podáním, upřesnil, že požaduje tento petit: „1. Soud žalované přikazuje, aby do 3 dnů od data rozhodnutí soudu zastavila nezákonný zásah odporující nálezů Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, neboť žalovaná zabírá 100% příjmu (důchodu) žalobce na výplatu exekuce a výplatu nákladů VTOS. 2. Soud žalované přikazuje, aby do 3 dnů od data rozhodnutí soudu navrátila žalobci všechny finanční prostředky, které od 1. 1. 2022 nezákonně zabrala. 3. Soud žalované přikazuje, aby do 15 dnů od data rozhodnutí uhradila obecnému zmocněnci 1/3 nákladů na poštovní zásilek adresovaných k žalobě vedené pod sp. zn. 3 A 17/2022“.
14. Městský soud se nejprve zabýval otázkou, zda lze podanou žalobu na úseku správního soudnictví věcně projednat, neboť o ní může rozhodnout pouze při splnění všech zákonem stanovených podmínek.
15. Podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
16. Podle § 2 s. ř. s. *ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.*
17. Z citované právní úpravy vyplývá, že úpravy ochrany podle uvedeného ustanovení se mohou domáhat adresáti veřejných subjektivních práv a povinností proti velmi široké škále faktických zásahů veřejné moci do jejich právní sféry, které nenaplněly znaky správního rozhodnutí.
18. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010 č. j. 7 Aps 3/2008-98, bod 15, smyslem a účelem soudní ochrany před nezákonným jednáním veřejné správy je poskytnout jednotlivci účinný prostředek obrany, a to zásadně bez ohledu na formu, kterou veřejná správa jedná. Takový právní prostředek musí dokázat nezákonnému jednání či postupu zabránit, děje-li se, včetně toho, aby veřejnou správu donutil konat tam, kde konat má (k tomu směřuje čl. 36 odst. 1 LZPS), anebo nezákonné jednání odstranit, událo-li se již (k tomu směřuje zejména čl. 36 odst. 2 LZPS).
19. V dané věci však městský soud neshledal, že by tvrzeným postupem žalované mělo dojít k zásahu do *veřejných subjektivních práv* žalobce, jak má na mysli § 82 s. ř. s. ve spojení s § 2 s. ř. s. V případě žalobce se jedná o vymáhání v rámci civilní exekuce jeho majetku pro nesplnění platební povinnosti.

20. Podle § 314 o. s. ř. *jakmile nabude usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, vyrozumí o tom soud oprávněného a dlužníka povinného; dlužníku povinného soud doručí vyrozumění do vlastních rukou.*
21. Podle § 314a odst. 1 o. s. ř. *výkon rozhodnutí se provede tak, že dlužník povinného po právní moci usnesení o nařízení výkonu vyplatí oprávněnému pohledávku v rozsahu, v jakém byla nařízením výkonu postižena.*
22. Podle § 314a odst. 2 o. s. ř. *dlužník povinného vyplatí pohledávku, jestliže je již splatná, oprávněnému v den, který následuje po doručení vyrozumění podle § 314; není-li pohledávka povinného v tento den dosud splatná, vyplatí ji oprávněnému, jakmile se stane splatnou.*
23. Podle § 314a odst. 2 o. s. ř. *výplatou oprávněnému se zproští dlužník povinného v rozsahu poskytnutého plnění své povinnosti vůči povinnému.*
24. V právě projednávané věci ze spisového materiálu vyplývá, zjednodušeně řečeno, že Věznice X, která spravuje účet žalobce jako vězně ve věznici, poté, co obdržela pravomocné shora specifikované čtyři rozhodnutí - exekuční příkazy na přikázání jiné peněžité pohledávky, koná v soukromoprávní věci dlužníka - žalobce v jeho jednotlivých exekučních příkazech podle § 314 o. s. ř. vydaných ve věci žalobce. Jmenovaná věznice, v procesním postavení dlužník povinného (jako poddlužník), má vyplácet přikázané pohledávky, jakmile se stanou splatnými, na účet oprávněného správce daně specifikovaný v jednotlivých exekučních příkazech. Žalovaná, ani Věznice X, v takovém případě nejsou těmi správními orgány, které zasahují, či mohou zasahovat do *veřejných subjektivních práv* žalobce, jak má na mysli § 82 s. ř. s., jednají výlučně v soukromoprávní věci žalobce. Nejedná se o „klasický“ subordinační (mocenský) vztah, který je typický pro veřejnoprávní vztahy. Jinými slovy podle povahy věci mezi žalobcem jako dlužníkem a správcem daně jako oprávněným, existuje soukromoprávní (civilní a nikoli správní) vztah. Pokud Věznice X, která je účastna exekuce - výkonu rozhodnutí jako dlužník povinného (poddlužník), by nerespektovala v soukromoprávní věci žalobce shora specifikované exekuční příkazy správce daně, vystavila by se riziku podání poddlužnické žaloby ze strany oprávněného podle § 315 o. s. ř.
25. Projednání a rozhodnutí v soukromoprávní (občanskoprávní) věci týkající se výkonu rozhodnutí, jsou vyloučena z pravomoci soudů rozhodujících ve správním soudnictví v rámci veřejné správy. Žalobce fakticky brojí proti výkonu rozhodnutí, aby za něho jmenovaná věznice nehradila jeho dluh vzniklý nesplněním platební povinnosti ve lhůtě splatnosti. Jedná se však o sféru soukromoprávní, výkon rozhodnutí, proti němuž žalobce v soukromoprávní věci brojí, je regulován o. s. ř., tedy řídí se právními předpisy soukromého práva. Žalobou se v tomto případě žalobce domáhá poskytnutí soudní ochrany, kdy byl podle svého tvrzení dotčen na svých právech exekučním rozhodnutím, jím došlo k zásahu do jeho práv nebo povinností soukromoprávním jednáním, a nikoli z veřejnoprávního jednání. Řešení ve věci výkonu rozhodnutí představuje soukromoprávní prvek sporu, k jehož projednání a rozhodnutí není nadán pravomocí správní soud. V případě nesouhlasu žalobce s výkonem rozhodnutí je možno (na návrh) věc projednat před soudem civilním. Městský soud rovněž odkazuje na usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 12. 2. 2019 č. j. Konf 1/2018-6.
26. Správní žaloba je proto nepřípustná, přičemž správní soud je povinen takovou žalobu odmítnout podle § 46 odst. 2 s. ř. s.

27. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odstavec 3 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.
28. Jelikož žaloba byla odmítnuta, městský soud v pořadí o druhém návrhu žalobce na předběžné opatření, nerozhodl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Městský soud v Praze podle § 46 odst. 2 s. ř. s. poučuje žalobce, že ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat civilní žalobu k místně příslušnému okresnímu (obvodnímu) soudu.

Praha 28. dubna 2022

JUDr. Jan Ryba, v. r.
předseda senátu